mitur voluiſſe ipſos eſſe reſtitutos,præſ.3.lib.6.num.10
Ciuitati relinquere olim non erat permiſſum, præſ.111.lib.4.nu.2. Hodie autem permittitur,ibid.n.4
Ciuitatis decuriones ſi ſtatuerunt, omnes ciues ſoluere debere gabellam, prout ſui maiores ſoluerunt,etſi non conſtet, quomodo maiores illi ſoluerunt,valet tamen ſtatutum, cum cauſatiuè ſtēt illa verba,non conditionaliter,prout ſui,&c.præſ.1.lib.6.n.7
clam confectum dici contractum, quando inſtrumentum ſuper eo confectum,non publicatum, ſed occultatum fuit,præſ.124.lib.3. num.45
clandeſtinitas certis in caſibus præſumitur, q.48.lib.1.n.25. In claris non eſt opus coniecturis,præſ.101. lib.4.n.11.& præſ.139.lib. eod.n.10. Vide infra in ver.coniecturis.
clauſuras quilibet facere poteſt, ne prata ſua depaſcantur, licèt id beſtiarum dominis noceat,niſi conſuetudo patriæ ſit,quòd prata illa depaſci debeant,præſ.29.lib.6.n.12
clauſula quando non poteſt ſtare per ſe tunc in fine poſita refertur ad cauſam, & diſputationem immediatè præcedentem, ſi verò ſtare poteſt de per ſe, tunc ad omnia præcedentia refertur, præſ. 178.lib.4.nu.7
clauſula,quæ alioqui ad omnia præcedētia non refertur, referri tamen debet,ne diſpoſitio reddatur inutilis, vel ſi aliquando ſequeretur abſurdum,præſ.180.lib.4.n.36
clauſulæ acceſſoriæ non extendunt principalem diſpoſitionem,præſump.60.lib.4.n.80

Clauſula codicillaris quomodo concipiatur, vbi apponi ſolet, & quid operetur.

Clauſula codicillaris varijs modis concipitur,præſ.31.lib.4.n.7
clauſula codicillaris ſubintelligi debet in teſtamento ad pias cauſas, præſ.31.lib.4.num.18. Idem fauore libertatis,ibid.num.19.an & quando præſumitur in teſtamento ſcripta voluntate teſtatoris, præſ.131.lib.4.num.1. Et ſi dicta clauſula, vel ſimiles ſcriptæ non ſunt, an ſubintelligi debeant ex præſumpta ipſius teſtatoris voluntate,ibid.num.2. an, & quando fideicommiſſum operetur ex præſumpta mente teſtatoris in filio iam nato, & in poſthumo ſcienter,vel ignoranter præterito, præſ.32.lib.4.num.1.an operetur fideicommiſſum, quando teſtator condito teſtamento adiecta dicta clauſula deceſſerit, & deinde natus eſt poſthumus, qui ante aditam hæreditatem mortuus eſt, præſ.32.libro 4.num.18. quæ in teſtamento ſubintelligitur an operetur fideicommiſſum, præſ.32.lib.4.num.19. apponi ſolet in teſtamento, vt ſuſtineatur teſtamentum in vim codicillorum, quando ipſum teſtamentum corruit,defectu ſolemnitatum,præſ.60.lib.4.num.77.Et an operetur, quod directa ſubſtitutio ad fideicommiſſariam trahatur, ibid.n.78.& ſeq.
clauſulæ codicillares ſolent ſcribi in teſtamentis ex ſtilo, & conſuetudine notariorum,præſ.60.lib.4.nu.79. Et an ſcribantur voluntate teſtatoris,ibid.& præſ.79.lib.2.n.4
clauſula codicillaris in ſubſtitutione adiecta, operatur, vt non directè,ſed obliquè,& per fideicommiſſum teſtator ſubſtituerit,præſump.66.lib.4 n.11
clauſula derogatoriā ad futura teſtamenta circa quæ verſetur, & quot modis concipiatur,quid item operetur, præſ.156.lib.4. nu. 4.& ſeq.
clauſula executiua in teſtamento,quæ dicatur,præſ.60.lib.4.n.83
clauſula in fine poſita non refertur ad demonſtrationem præcedentem,quæ clauſulam ſpecialem,& propriam habet,præſ.131.lib.4. nu.7.generalis teſtamenti non trahitur ad caſum,de quo teſtator ſpecialiter diſpoſuit,& prouidit,præſ.79.lib.4.n.37
clauſulæ inſolitæ in inſtrumentis contractuum, & aliorum actuum arguunt fraudem,& dolum,præſ.3.lib.5.n.103
clauſula in inſtrumento ſi non habet rectam conſtructionem, arguitur falſitas,præſ.20.lib.5.n.25
clauſula omni meliori modo,in teſtamento appoſita operatur, vt ſi lij poſiti in conditione præſumantur vocati, præſ.76.lib.4.nu.82. Et quæ ſit vis dictæ clauſulæ,ibid,& præſ.31.lib.4.n.9.& ſeq.
clauſula,rebus ſic ſtantibus,non habet locum in actu duorum voluntate firmato,præſ.37.lib.6.n.32
clauſula in reſcripto principis,quòd legitimatus ſuccedat,& habeatur, ac ſi ex legitimo matrimonio natus eſſet, intelligi debet in determinatis à iure communi,non autem in determinatis per ſtatuta particularia,præſ.79.lib.4.n.26
clauſula, ſi non valet iure teſtamenti valeat iure codicillorum, arguit,teſtatorem voluiſſe teſtari,præſ.3.lib.4.n.4
clauſula in teſtamento,ſi non valet iure teſta.&c.facit teſtamentum valere,præſ.10.lib.4.nu.2. quod valeat quocunque modo valere poteſt,quid operetur,preſ.2.lib.4.nu.23.& ſi non valebit,&c. an habeat vim clauſulę codicillaris,preſ.31.lib.4.n.14
clauſula præcedens fortior eſt,vt determinet ſequentia, quam è conuerſo,quæſt.28.lib.1.num.24
clauſula motus proprij,tollit vitium ſubreptitionis, præſump.13.lib. 2.num.11
clauſula ex certa ſcientia,circa quę operetur,præſ.20.lib.2.n.5
clauſula doli mali in contractu depoſiti, ex ipſa legis diſpoſitione, ineſt,q.46.lib.1.n.11
clauſula deducendo ius competens,& competiturum, cuius ſit effectus,præſ.28.lib.2.n.3.& 4
clauſula in legitimatione appoſita ſine præiudicio venientium ab inteſtato quid operetur,præſ.79.lib.4.n.53
clauſulam de ſtylo potius, & vſu notarij, quam partium conſenſu adiectam,nil operari,præſ.115.lib.3.n.44
clauſulam certa ſcientia,in reſcripto principis ſecundum quoſdam, non operari in tertij præiudicium,præſ.9.lib.2.n.26. Idem de clauſula motus proprij,n.27
clauſulę inſolitę in contractu eundem arguunt vſurarium,pręſ.un. 122.lib.3.n.67. Requiri tamen,vt aliæ præſumptiones concurrant, ad detegendam ſimulationem,n.69
clauſulæ acceſſoriæ non mutant, nec ampliant diſpoſitionem principalem,ſed eius tantum naturam ſequuntur,præſumpt.115.lib. 3.num.43
clauium traditionem,cauſa cuſtodiæ factam præſumi, præſum.96. lib.3.num.3

De clericis, & præſumptionibus circa eos.

Clericus carceratus à Iudice Laico, an & quando ad Eccleſiaſticū iudicem ſit remittendus. vide Carceratus.
clerici non veniunt nomine monachorum, & an eædem rationes, quæ militant in monacho, militent,& in clerico, præſ.83.libro 4. num.67
clericus, an & quando quis eſſe præſumatur, preſ.76. num.1.7.8.11. & ſeq.
clericus ſtatutis Municipalibus non ligatur,preſ.63.lib.6.n.207
clericus actor, in actionibus perſonalibus, ſine controuerſia ſequitur forum rei debitoris,preſ.ead.63.lib. eod.6.num.221. Et vide nu.223. Limita tamen,& vide ibid.nu.224
clericis prohibetur in domo habere mulieres extraneas, præſ.17.libro 5.num.2
clericus an poſſit adoptare filios,& ſic an ij excludant ſubſtitutum, preſ.78.lib.4.n.48. Quod tamen procedit
clericus non poteſt habere filios ex matrimonio putatiuo, cum nullus iuſtus error valeat eum excuſare, & ad matrimonium putatiuum excuſandum requiritur error maximè probabilis, præſ. 78.lib.4.n.52
clerici, vt plurimum non ſolent dimittere beneficia pinguia pro vilioribus,præſ.35.lib.5.n.10
clericis, & alij religioſi, quia ſua eccleſia ad aliam tranſire conantur ambitione,& auaritia id facere præſumuntur, præſ.35.lib.5.n.3. Et id etiam ſi eſſent electi,& poſtulati ab illa eccleſia vacante, ibid.nu.4. Secus ſi cum licentia Summi Pontificis, vel eius mandato id facerent,ibid.n.11
clericus ſi venatum iuit, præſumendum eſt, quòd non dolo, & vt legis contemptor,ſed recreationis gratia iuerit,præſ.3.lib.3.n.116
clericus ſi accuſatus fuit, quod ſine licentia celebrauit in parochia aliena,& id probetur, ex hoc tamen non poteſt condemnari,cum celebrare potuerit de licentia parochi,præſ.70.lib.6.n.3
clericus ſi diu poſſedit beneficium præſumitur poſſidere auctoritate,& conſenſu ſuperioris, præſ.75.lib.6. num.2. quod ampliatur, ibid.num.2
clericus, qui diu ſtetit in quaſi poſſeſſione clericatus, in beneficio etiam curato præſumitur verè clericus, & habet intentionem ſui fundatam,præſ.76.lib.6.n.19. Ex quaſi poſſeſſione clericatus debet ea manuteneri, vel ſi eſt clericus, & ſi apparet à iudicio actore nihil probante,præſ.76.lib.6.n.25. Nec prodeſſet d.quaſi poſſeſſio,quando clarè conſtaret de vitioſo ingreſſu,ibid.n.26
clericum aliquem eſſe ſi conſtat, & ad aliquos ordines promotum, non præſumitur tamen promotus ad ordines maiores,præſump. 76.lib.6.num.2.& an promotus ad ordines maiores,præſumatur promotus ad minores,ibid.n.3
clericus confeſſus ſe mutuo accepiſſe pecuniam, non poteſt aduerſus ſuam confeſſionem opponere aliquam exceptionem de iure canonico,preſ.145.lib.3.n.7
clerici quoad bona eorum patrimonialia non differunt à laicis,preſ. 145.lib.3.nu.9
clericatus probari debet, vt quis puniatur, qui verberauit eum, qui pro clerico habebatur,preſ.76.lib.6.n.27
clericus, qui eſt,an ſacerdos præſumatur,preſ.76.li.6.n.28.& 29
clericus fori priuilegio gaudere quomodo, & quando poſſit hodie ex diſpoſitione S.Concilij Tridentini,preſ.76.li.6.n.38. Et quod, & quę requirantur infra per diſcurſum,

Clerici primæ tonſuræ beneficio carentes ideo priuantur fori priuilegio, quia non incedunt in habitu, & tonſura ex conſtitutione Clem.VII.& Pauli III.ibid.nu.42
clericum percutiens incedentem in habitu laicali excuſatur à pęna excommunicationis,præſ.76.lib.6.n.12
clericus amplectens mulierem præſumitur velle eam benedicere, ſecundum gloſ.in c.abſit,11.q.3.ſed non ſatis rectè,præſ.2.lib.5. num 60
clericus beneficiatus ſi contrahit matrimonium per verba de præſenti præſumitur renunciaſſe beneficio,præſ.82.lib.6.num.3. Et in tali caſu ſufficit probare ipſum matrimonium per verba de præſenti eſſe in quo probetur copula carnalis,ibid.nu.4. qui ſpontè ante negationem, vel latam ſententiam reuocauit errorem ſuum hæreſis,& ad catholicam Eccleſiam reuerſus eſt,non amittit beneficia,præſ.17.lib.5.n.5
clericus, vel religioſus ſi inuentus eſt in domo pulchræ mulieris, in loco abdito, & ſecreto amplexans ipſam, adulterij, & fornicationis ſuſpectus efficitur,præſ.41.lib.5.num 19. Et ideo clerici prohibentur alloqui mulieres,quia ex ea allocutione mala oritur ſuſpicio,ibid.nu.20
clerici, & ſacerdotes omninò à mulierum conuerſatione abſtinere debent, multi enim ſunt inuenti, qui diabolica ſuggeſtione inceſtus,& ſtupra commiſerunt,præſ.78.lib.4.n.44
clericus iam in ſacris exiſtens dicitur certus de fine ſui ſtatus,ex quo religionem deferre non poteſt,præſ.78.lib.4.n.44
clericus in ſacris exiſtens poteſt habere filios legitimos, & naturales ex diſpenſatione Papæ, quod matrimonium contrahere poſſit, & hoc olim obſeruatum fuiſſe in multis, præſ.78.lib.4. num. 45.& 51. Hæc tamen diſpenſatio cum pendeat à voluntate papę, cenſetur impoſſibilis,& non niſi ex magna, & vrgenti cauſa conceditur,ibid.nu.52
clerici ſæculares, vt ſubſtitutum excludat, quæ in eo concurrere debeant,præſ.83.lib.4.n.68
clericus ſenex ſi permutauit beneficium pingue cum tenui cuiuſdam nepotis ſui, nunquid ex hoc fraus præſumatur, præſ.35.lib. 5.num.6
clericus non præſumitur, qui ab eo, cuius à poteſtate id non pendet verbis enunciatiuis, talis fuit appellatus, præſumpt.133.libro 3. num 20
clericus vltra bona eccleſiæ patrimonium habens,aut officium,vel exercitium,ex eo,bona non eccleſiæ,ſed ſibi acquirit, præſ.53.li. 3.n.2. Idque præſertim ſi bonæ vitæ ſit,n.3
clericus pro ſua eccleſia aduocare tenetur, non tamen contra ſeipſum,præſ.44.lib.3.n.5
clericus debere pro alio nequit regulariter, valet tamen fideiuſſio,& obligatio tenet, ſi non fuerit oppoſitum, præſum.46.lib.2. num.15
clericus per decennium in pacifica poſſeſſione beneficij conſiſtens, cur præſumatur ſolemniter promotus,& ordinatus,pręſum.132. lib.3.nu.46.& 47
clericus ſoluere tenetur monetā ſecundum formā à ſtatuto expreſſam,niſi contraria pro ipſo ſit conſtitutio,præſ.38.lib.3.n.12
clerici de aſſertione benemeriti concubinæ, non adhibetur fides, præſ.29.lib.3.n 27
clericorum contractus regulantur ſecundum legem, modum contrahendi reſpicientem,præſ.38.lib.3.n.11
coactilia dicuntur Feltri,quos ita appellat vulgus,præſum.61. lib.4. num.14
codicillaris clauſula vide in verb.Clauſula.
codicilli ad alterius interrogationem confecti, an valeant, præſ.8. lib.4.nu.42
codicilli latè dicuntur teſtamentum,præſ.3.lib.4.n.6
codicilli trahuntur ad mentem teſtamenti,& econtra,præſum.177. lib.4.num.3.
codicilli non continent directas ſubſtitutiones, ſecus ſi apparet, teſtatorem voluiſſe ſubſtitutionem in codicillis factam valere iure directo,quia nullo modo obligatur,præſ.60.lib.4.n.72.& 73
codicilli habentes clauſulam derogatoriam ſpecialem non tolluntur per ſecundos codicillos,niſi prioris derogationis mentio in eis fiat à teſtatore,præſ.166.lib.4.n.30
codicilli,aut confici,aut confecti reuocari, coram quinque teſtibus debent,q.51.lib.1.n.8
codicillos facere voluiſſe, teſtator præſumitur, cum plures, quam quinque teſtes in vltima diſpoſitione non adhibuit, præſ.35.lib. 3.num.6
coeundi impotentiam in viro non probari per mulieris inſpectionem,præſ.90.lib.6.n.7
cogitatio in genere ex ampliſſimis verbis interueniſſe præſumitur, præſ 151.lib.3.n.22
cognomen,licèt idem ſit aliquibus, non ob id tamen ſanguinis inter eos coniunctio præſupponenda eſt,præſ.88.lib.4. ſub num.18. vt nec eadem armorum, ſeu inſignium delatio ſanguinis coniunctionem conſtituit,ibid.
cohabitantibus vita functis, etiam iure Pontificio, quo ad liberorum legitimationem,matrimonium præſumitur, præſump.1.lib. 3.num.77
cohabitationem longam decem annorum dici. præſumpt.1. lib.3. num.71
cohabitatione viri,& mulieris, matrimonium quando præſumatur contractum,quando non,tam de iure ciuili,quàm Pontificio. plura vide in verb. Matrimonium.
cohæredes non ſunt,qui eodem tempore non concurrunt ad hæreditatem,præſ.108.lib.4.n.45
cohæres veniens ad partem cohæredis repudiatam, dicitur venire ex quaſi ſubſtitutione,præſ.108.lib.4.n.10
cohærentia domui,an legata domo veniant in legato,præſum.129. lib.4.num.24
collegijs relinquere olim prohibebatur,præſ.111.lib.4.nu.3. Hodie verò permittitur,ibid.nu.5
colludere non præſumitur,qui ſuorum iniuriam proſequitur, præſ. 52.lib.2.nu.5
colluſio inter crimina,& delicta connumeratur,& quid ea ſit, quibus coniecturis probetur,præſ.26.lib.5.n.1.& ſeq.vſque nu.12
coitus ſubſequutus non arguit matrimonium contractum,ſi ſponſalia, vel mutuo conſenſu, vel alias legitimè ante coitum fuerint diſſoluta,præſ.1.lib.3.nu.26. Idem ſi ob iuſtum impedimentum nulla fuerint,nu.27. matrimonium contractum non præſumitur ſi in foro conſcientiæ,ſponſus non maritali affectu,ſed fornicario ad ſponſam ſeſe dicat acceſſiſſe,ibid.n.29
coitus antecedens ſponſalia, non præſumit matrimonium contractum,præſ.1.lib.3.n.42. Reiecta opinione contraria,n.44
collectas præſtare ſubditos grauans princeps,metu præſumitur cōpuliſſe,præſ.126.lib.3.nu.14
Colonus ſimplex nunquam amittit melioramenta, præſ.112. lib.3. nu.7. Aliud eſt in emphyteuta,nu.8
Comenſis ratio reprobata,præſ.108.lib.4.n.48
Comes Palatinus non poteſt legitimare ita, vt legitimatus admittatur contra teſtatoris expreſſam,vel tacitam voluntatem,præſ.79. lib.4.num.63. Verum,nec Princeps poteſt impedire iuſtam teſtamenti executionem,ibid. habens legitimandi poteſtatem à principe,quomodo habere intelligatur, præſ.12.lib.2.num.12. Summi Pontificis non poteſt legitimare Ducis Ferrariæ ſubditos, licèt ille Dux recognoſcat feudum illud à Sede Apoſtolica, præſ. 79.lib.4.nu.63
Comitatus liber,& allodialis,non feudalis præſumitur, præſ.91.li. 3.n.8. Idem in Marchionatu,n.9
commenſalitate ſemel probata,præſumitur,& nunc quis commenſalis,ſicque familiaris Papæ, vel Cardinalis,præſ.64.lib.6.n.2
commentum dicitur quid fictum,& ſimulatum,præſ.82.lib.4.nu.9
commiſſiones duæ cenſentur correſpectiuè factæ, præſ.12. libro 6. num.12
commiſſio,& mandatum iudicis,in citatione verbali, quæ cauſæ cognitionem deſiderat, non præſumitur, præſ.24.lib.2.nu.5. quod amplius tribus modis,ibid.n.6.7.& 8.& limitatur,n.9.10.& 11. Vide citatio.
commiſſionem iudicis,non eſſe quid connexum cum ipſa citatione, præſ.24.lib.2.nu.3. in citatione non eſſe leuis ſolemnitatis,ſed tantam,vt ſine ea citatio ſtare nequeat,ibid.n.4
commiſcens ſeſe cum conſanguineis, affinibus, monialibus, commatribus,vehementer redditur de hæreſi ſuſpectus, q. 100.lib.1. numero 9.
commodum relictum poſt iniunctum onus reſtitutionis, non venit in reſtitutione,præſ.74.lib.4.n.9
Commodus Imp. ſorores conſtuprauit,pręſ.17.lib.5.n.19
communicans cum hęreticis, & cum eis familiaritatem contrahēs, ſuſpectus eſt vehementer de hæreſi,pręſ.6.lib.5.n.17
Communitas ſi promiſit ſtipendiarijs emendare damnum paſſum eis, quorum equi in bello perijſſent, ſi equus fuit in bello vulneratus,& domi deinde deceſſit,an communitas teneatur,pręſ.17. lib.6.num.7
comminatus alteri,ſe eum occiſurum, iſque reperiatur poſtea occiſus,præſumptio eſt homicidam eſſe eum,qui minas intulit, q.24. lib.1.num.4
communi diuidundo iudicium,ad diuidendum tantum, non etiam communicandum datur,pręſ.56.lib.3.n.27
Communitas nunquam moritur,pręſ.103.lib.3.n.44
comparatio ſpontanea,purgat omne vitium,pręſ.24.lib.2.n.14
compenſandi animo feciſſe,an & quando præſumatur,debitor dando,concedendo, vel donando inter viuos,præſumpt.142.libro 3. num.1.& ſeq.
compenſatio dicitur impropria ſolutio,pręſ.48.lib.2.n.35
compenſatio ſolutionis dicitur ſpecies,pręſ.142.lib.3.n.1